

**Orawska Biblioteka
Publiczna w Jabłonce**

821.162.1-2 /OKR

1000-023913-00

SKUBARKI

0

JÓZEFA MACHAY-MIKOWA.

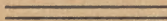
SKUBARKI

OBRAZEK

Z ŻYCIA LUDU ORAWSKIEGO.

PIOSENKI UŁOŻYŁ EMIL MIKA.

OKŁADKA KAZIMIERZA PUCHAŁY.

KRAKÓW

NAKŁADEM „ZWIĄZKU GÓRALI SPISZA I ORAWY“

1937

821.162.1-2

Mat.
Sku.

23913

38 : 821.162.1-2

Pani Małgorzacie Starzyńskiej,

matce uczącej się w Warszawie

młodzieży spisko-orawskiej

w hołdzie.

SKUBARKI.

(Scena przedstawia izbę orawską. Dookoła ścian wiszą obrazy jeden obok drugiego, pod obrazami półka (listwa), na niej rzędem poustawiane talerze i garnuszki. W jednym rogu izby piec, koło ściany zydle, malowana skrzynia, oraz łóżko z wysoko zaścieloną pościelą. W rogu izby stoi stół. Ojciec siedzi przy stole, matka koło pieca, a Marysia czyści szkiełko do lampy).

Scena I.

OJCIEC, MATKA, MARYSIA.

MATKA.

Dużoś tyk skubarek upytała Maryś? Zebyk wiedziała kielo mom kawy nawarzić, coby potym nie hybowalo.

OJCIEC.

Krowy juz podojone, to postow syćko mlyko, bo ta iście i parobków hurma przidzie, coby i lonik wystarczyło.

MATKA.

Zaświyc Maryś, trza bedzie stoły poznosić. Musymy jesce od spółnika wyzycyc ze śtyry ławki, zeby miały gdzie skubarki posiadać.

OJCIEC.

To pódź Maryś, bedymy znosić ławki i stoły, a ty staro pilnuj mlyka, coby nie wykipiało.

(Ojciec z Marysią wnoszą stoły i ławki).

MATKA.

Wnoście jacy, wnoście i poustawiojcie sytko, a jo kawę doryktujym.

MARYSIA.

Uwiojmy sie tatusiu, bo hnet zazwónio na Janioł Pański, to skubarki zacno sie shodzić. Upytałak duzo dziywcont, coby my podskubły z wiecora, bo jak parobcy przido, to ta juz duzo nie naskubiyemy. Jacy sie nom potym nie przeciwcie mamusiu i wy tatusiu, jak bedymy kcieć na końcu trohe potończyć. *(Głaska rodziców).*

MATKA.

Joby ta wolala, zeby sie bez figli obesło, bo to jacy piyrze osypujo, nale przido ci to dziywki na skubarki, jakby sie dowiedziały, ze tu parobcy nie bedo? Cłek rod nie rod, na niejedno musi oko przimknóć, kie to juz taki zwycój u ludzi, ze skubarki z takimi figlami wyprawiajo. Kie jo była dziywkom, to na skubarkak telo nie wymyślali, hoć ta i parobcy przišli. Nie bywało ta ani kawy, ba nawarzyli bobu, i tym nos po-gościli. A teraz... kawom sie przedkładoj!

(Słysząc dzwon na Anioł Pański).

OJCIEC.

Pon Bóg s nami!

MATKA.

I Duch Świynty!

MARYSIA.

Ale lecym na powale po piyrze, bo dziyweynta co hwila juz tu bedo. Ktore piyrze prziniyś mamusiu, s kormionyk gęsi, cy te s podskubanio?

MATKA.

Oskubcie nopierwi s kormionyk gęsi, bo ty się gorzi skubio, lepse zostawimy na drugi roz.

(Marysia wychodzi).

OJCIEC.

Staro! A pozamykałaś skrzynie ze słodkiym mlykiym?

MATKA.

Wiera idym pożryć, bo nie bocym.

(Wychodzi na chwilę i zaraz wraca).

OJCIEC.

Bo jak ci sie parobcyska dostano do mlyka, to na jutro nie bedzies miała ani prosiynciu kapność, bo to strasne weredy te hłopcyska.

Scena II.

OJCIEC, MATKA, DZIEWCZĘTA *(skubarki).*

DZIEWCZĘTA *(wchodzą z wesołym hałasem).*

Pohwolony Jezus Krystus!

OJCIEC.

Na wieki amyn, witojciez sytkie u nos! posiadajcie se!

KILKA DZIEWCZĄT.

Bóg zapłać. Jako sie tu macie, zdrowiście?

HERMINA.

Dzierzymy sie ta hwała Bogu. A gdzie Marysia?

(W między czasie matka usadawia dziewczęta, wyrażając radość, że się ich tak dużo zebrało. Scena ta musi być bardzo ruchliwa i wesoła).

MARYSIA.

Tu jek, niesym wom piyrze, witojcie mi sytkie razem i powiedzcie, co ta gdzie słyhać po dziedzinie?

KAROLKA.

Dawoj jacy piyrze, a kie zacnymy robote, to se przy skubaniu poopowiadomy, gdzie ta co nowego. Wies Maryś, kie my tu sły, zesłymy sie z Ferdym i z Ignacym, pedzieli, ze tu przido z muzykom, a Herud to jus ze trzy dni kumśtuje nad bajkami, jakie nom bedzie opowiadał.

MARYSIA.

Ej uwijojmy sie dziywcynta, bo jako widzimy, nie-długo bedymy dziś skubały, bo kto wie, jakie ta figle wymyśło na dziś parobcy!?

Scena III.

Poprzedni i KATARZYNA (*wpada zdyszana*).

KATARZYNA.

Pohwolony Jezus Krystus!

(*Nie czekając odpowiedzi prędko gada*).

WSZYSCY.

Na wieki amyn.

KATARZYNA.

Terozicek jek sie dowiedziała na dródze, ze u wos skubarki, (*grozi Maryśce*) pockoj Maryśko, bedym ci bocyla, ześ mie nie pytała! Lecym na wykopyrty, ani jek dó domu nie posła (*macha ręką*), ale se ta stary krowy podoji, bo przecie musym wom opowiedzieć, bo iście zodno nie wiycie, ze Hondras Maćkulin dziewo-słymbiół do Bartkulinej Hanusie. No i wiecie, nie pa-trzyli ta ani na jego majontek, ba odpedzieli mu! Ha-nusia przecie fajne dziywce, to za takiego dudasa prze-cie nie pudzie.

MATKA.

Pedzielibyscie to, ze taki tluk po takie fajne dziywce by poseł!?

KATARZYNA.

Ale jacy słuhojcie, dy nie na tym koniec. Jak sie hłop uwzion, no i jacy zynić sie i zynić! Posłoł ci znowu namowiaców do Rabcyc do Tarcoka, a tys do akuratnej dziywki!

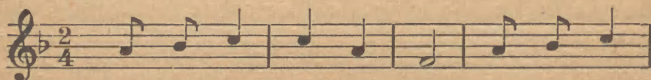
MATKA.

I cóż tam wygórował, że jaze na drugo dziedzinę
posył i to jesce za granice!?

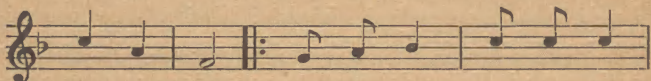
KATARZYNA.

No cóżby? To, có i u piyrsej! Słaby to sykowno
dziywka za takiego zytneho Kube? Ej wycie, ale mo
teroz za swoje! Ka sie jacy pokoze, to sie uśmiejo
z niego parobcy. Wcora przysel na skubarki do Kra-
morza, — jakci go hłopczy uwidzieli — zaros zacyni
mu śpiywać. (*Śpiewa*).

Solo.

Rab - ca - nec - ka i - dzie, w cyr - wo - nym

ko - zu - hu, Hon - dra - sa nie wi - dać,

skro - bie się po brzu - hu.

Rabcanecka idzie, w cyrwónym kozuhu,
Hondrasa nie widać, skrobie sie po brzuhu! (*śmiech*).

Ani końca nie docekoł, ba hyboj w nogi! Parobcy
za nim do pola, i dro sie có garła;

Rabcanicka idzie, Hondrasa nie widać,
Skim ze sie tys bedzie, Rabcanicka igrać. (*śmiech*).
Nie pudzie tyn wiynco na skubarki!!

MARYSIA.

Dobrze tys, zeście juz na śpiywecki ześli, to se za-
śpiywomy, jacy nom zacnijcie có. Ale jako wesoło!

KATARZYNA.

No to zacynojmy!

(*Śpiewają na trzy głosy*).

Chór żeński.

Kó - ma - rat - ki my se, przy dró - dze
by - wo - my, Nie zol nos po - słu - hać,
kie se za - śpiy - wo - - my.

Kómaratki my se, przy dródze bywomy,
Niezol nos posłuchać, kie se zaśpiywomy.

Kie jo se zaśpiywom, kie jo se zarykom,
Pudo hłocy za mnom, jako woda rzykom.

Kie jo se zaśpiywom, puscym głos dolinom,
Zebyś ty kohanku nie hodziół za innom.

(Podczas trzeciej zwrotki wchodzi Herud).

Scena IV.

Poprzedni i HERUD.

HERUD.

Pohwolony Jezus Krystus!

WSZYSCY.

Na wieki amyn.

MARYSIA.

Witojcieś u nos, stryku! Kaście sie tu wziyni?

HERUD.

Usłysołek jako ładnie śpiywocie i zakrynciółek tu
ku wom, bo strąśnie rod słuhom, kie se tak ładnie nu-
cicie (*siada*).

HERMINA.

Ale i my rady słuhomy, kie ładne bajki opowiadocie.
Musicie nom có piykneho opowiedzieć, bo inacy
ani my wom nie zaśpiywomy.

HERUD.

Opowiyim, opowiyim, ale ktero tu zaćonć, bo jo tego
strąśnie duzo wiyim. Nolepi bedzie, jak se zaśpiywocie,
a jo zatela wymedetujym, o cym to dziś mom powie-
dzieć. Dyc ta i gaździno bedzie rada, kie bem cicho
siedziół, bo sie zaroz śmiejecie i ozduhujecie piyrze.

MARYSIA.

Niekże będzie po wasymu! Zaśpiywomy te waso nute, có to tak radzi słuhocie. Zaczij ta Herminko!

(Śpiewają na trzy głosy, Herud z zadowolenia kiwa głową).

Chór żeński.

The musical score is written for a women's choir in three parts. It consists of three systems of two staves each. The first system begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 3/4 time signature. The melody is composed of eighth and quarter notes. The lyrics 'Pu - dym do koś - cio - ła,' are aligned under the first staff, and 'zmó - wiym' under the second. The second system continues the melody, with a repeat sign and a 3/4 time signature. The lyrics 'po - cio - re - cek,' and 'Ze - by mi sie do - stoł' are placed under the staves. The third system concludes the piece with a repeat sign and a 3/4 time signature, with the lyrics 'ła - dny pa - ro - be - cek.' under the first staff. The second staff of the third system ends with a double bar line and repeat dots.

Pu - dym do koś - cio - ła, zmó - wiym

po - cio - re - cek, Ze - by mi sie do - stoł

ła - dny pa - ro - be - cek.

Pudym do kościoła, zmówiym pociorecek,
Zeby sie mi dostał, ładny parobeczek.
Pudym do kościoła, zmówiym Janioł Pański,
Zeby sie mi dostał, parobek górzeński.
Pudym do kościoła, siadnym se pod obroz,
Roz pożrym na obroz, na milego nieroz.

(Słysząc z dala muzykę i śpiew. Herud przy trzeciej zwrotce nadśluchuje, i patrzy w okno).

HERUD.

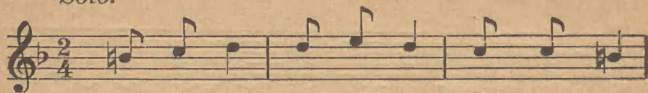
Cóż to grajo, cy mi sie zdaje? *(Wpatruje się w okno)*
Hej! A parobków có garnie! Słysycie dziwy-cynta, jak
śpiywają?

(Robi się ruch, dziewczęta patrzą w okna, okazując radość. Wchodzą chłopcy, śpiewając na tle muzyki).

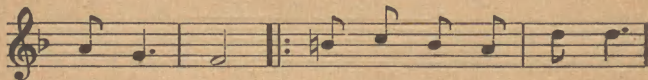
Scena V.

Poprzedni i CHŁOPCY.

Solo.

Dziwy-cyn - ta, dziwy-cyn - ta, zły o - by -

coj mo - cie. I - dy - my z mu - zy - kom,

a wy u - - cie - ko - - cie.

Dziwcynta, dziwcynta, zły obycój mocie,
Idmy z muzykom, a wy uciekocie.
Kie jek seł do Hanki, grały mi organki,
Kiek seł do Marysie, pohubiły mi sie. .

(Dziewczęta odcinają się):

DZIEWCZĘTA.

Idzie śuhaj miedzom, kómary go jedzo,
Lipnickie dziwcynta, brónić go nie wiedzo.
Ci lipniccy chłopcy, nie wiedzo nic robić,
Jacy za granice ślepe kónie wodzić.

CHŁOPCY.

Zacy dokucojcie, ostrzijcie se zemby,
Bedziecie pytały, nie domy wom gemby.

DZIEWCZĘTA.

W Lipnicy parobcy, to takie filuty,
Kohajo dziwcynta, jacy na minuty.

CHŁOPCY.

Lipnicańskie dziwki, najadły sie bobu,
Posły do kościoła, nie służyły Bogu.

HERUD

(grozi dziewczętom).

Dziwcynta docekać sie wos ni mogły, a jacyście
sie pokozali, to wom dokucajo. Ej dziwcynta! Miejcie
sie wy lepi koło chłopców, bo tak bedo robić, ze pudo
sie do Rabcyć zynić, a wy starymi dziwzkami zosta-
niec.

KAROL.

Dobrzeście stryku pedzieli, ej, ale uwinyliście sie, kieście nos przedbiegli. A pobrzynycie nom ta dziś o cym?

KILKA CHŁOPCÓW.

Opowiydziecie ta coś stryku!

HERUD.

Zakieła dziwyeynta śpiywały, tok se pozbacowoł, jako w Pucowie kobyła jojko zniesła.

WICEK.

Nie brzyncies dwie po trzi! Kiedy ta kómu kobyła jojko zniesła? (*Śmieją się*).

HERUD.

O, hej! Zniesła! Dy jo wom to opowiy jako to było: Pojehali dwa Pucowcy kobyłom do lasu. Kie zašli na miejsce, kobyłe uwionzali jako sie patrzy, przy wozie w krzokak, a uni pošli drzewo ścinać. Hłopy sie uwijały, drzewa naścinali, a kie widzieli, ze im jus na fure wystarcy, pošli po kobyłe i po wóz. Zabiyrajo sie kobyłe zaprzongnąć, a tu przy kobyłe w krzoku lezy na ziemi wielko dynia! Ze to wiycie pucowskie hłopy nie podobnego w zyciu nie widziały, zacudowały sie okropnie i zacyni medetować, có tysto takiego moze być? Starsy pucowion powiado: Wiys, mnie se zdaje, ze to ta nasa kobyła musiała jojko zniyś, bo to przecie cołkiem do jojka podobne! (*Wybuch śmiechu*). Kie nos juz tak Pon Bóg pozegnoł, nie zmarnujmys tego, boby to był strasny grzyh. Weźnimy jojko dó domu,

a pudymy s tym do sołtysa, bo to mondry hłop, hodziół przecie trzy tyźnie do skoły, to jacy cosik wymyśli. Hłopy zajehały dó dómu, kobyle wyprzongli, i ani wiecerzać nie pošli, ba ponieśli kobyle - jojko do sołtysa. Pokazujo, có našli i powiadajo mu, zeby pedziół, có un myśli, có to takiego moze być!? Sołtys podpar głowe, zadumół sie, po głowie się skrobnół i powie-dziół: Cobyś kielo ozmyśłół, to nic nie wymyślis. Jagieście przy kobyle našli tego cudoka, a powiadocie, ze w lesie zywej dusy nie było, to jacy kobyła zniesła to jojko, i kóniec! (*Śmiech*).

Sołtys nie duzo sie namyśłół, ba posłół po bozy-nika, napisół okólnik i zwołół radę gminno, cóby uhwolili, có majo zrobić z kobylił jojkiem. Rada roz dwa sie zebrała. Sołtys im dokładnie objaśniół, jakie scynście im Pon Bóg pozegnoł, i nakłód im do głowy, cóby dobrze pomyśleli, có z jojkiem zrobić, zeby sie nie zmarnowało. Po długik naradak tak uhwolili, ze ta sama kobyła, có jojko zniesła, musi go i wysiedzieć, bo to już taki porzondek na świecie. (*Śmiech*). Cało rada gminno posła, by jojko pod kobyle podkładać... Ale cóż, kie kobyła zadkiem prała, i na jojko ani za świat legnąć nie kciała. Pytali, głoskali, a kobyła nie i nie legnąć! Radni tak sie wyicie wospajedziyli, ze wziyni kobyle i ucieni ji nogi. „Les teroz, kieś sama nie kciała“ — krzyceli. (*Śmiech*). Nale wyicie, kobyła za trzi dni zdehła! Pucowanie có thu zwołali radę, i medetowali, cóby tu zrobić, zeby sie jojko nie ze-psuło? Có jeden inacy radziół, nie dej Boze było có

wymyśleć. Jaze Franka z potoka Duh Świnynty oświyciół i pedzioł tak: „Nima innej rady, ba z pod lumeru hłop za hłopym bedzie na jojku siedzioł, pokiela sie kónicek nie wylongnie!“ (*Długi śmiech*). Ulzyło sie syćkim, i z radościom przistali na to. Według uhwały, sumienie wysiadowali hłopi, kazdy dzien inny. Pewnego dnia prziseł porzondek na wójta. Od godz. 6 rano wójt juz siedzioł na jojku jako sie nolezy, jaz tu koło połednia przylatuje bozynik, zeby seł wartko do urzyndu, bo zastympca wójta sprzedół stary piec za 3 papiyrki a kupiec doł piontke i nijako niy mogo wyrahować, kielo trza wydać. Wójt sie przelonk, ze okłamajo zastympce, bo ta w rahunkak bardzo słaby był, i hip z jojka, a leci do urzyndu! Wójt wyjon patycki, uprzekładoł roz tak, drugi roz tak, i wydół 2 papiyrki; a potym poseł dali siedzieć, jaze do 6 wieczor. (*Śmiech*).

Na drugi dzien seł porzondek na zastympce wójta. Poseł zawcasu z domu, zeby sie nie spóźnić. Juz sie zabierół siadnoć, opatrzoł jojko, cy nie zimne, a tu widzi, ze na jojku jakosik skaza. Hłop po rozum do głowy, zeby na niego winy nie zwaliyli, leci do dziedziny i skim sie jacy zyjdzie, kazdymu opowiadło, ze wójt jojko zaziymbioł! Gwołt sie zrobiół we wsi i ka kto leci na wykopyrty, zeby sie przekonać cy tysto prawda. Calutko dziedzina sie zesła i syćcy wykrzikujō na wójta, ze go z urzyndowanio shodzo zato, ze jojko zaziymbioł. Selijakoby ta było, ale na scynście habica tys tam była i jako osoba znajāco sie na takik rzecak — obeźrała jojko i powiadło: „Głuptoki zatra-

cone! To nie widzicie, że się jojko już naddziubnyło? Jacy skóra twardo i konicek nimoże wyskoczyć“. (*Śmiech*). Babica pado: „Weźnicie jojko, i pójdźcie na wyrsek, bedymy go spuscać na dół, to się może piyrwi wydziubie“. Polecieli syścy z radościami i spuściyli jojko na dół. Patrzo, co tyś teraz będzie? — Noi wiecie, akurat tak się przitrafiyło, że na dole w krzokak zajonc społ i na niego to jojko się styrlikało. Zajonc się prezstrasół i hyboj w nogi! Pucowcy krzico: „Ludzie! hytojcie konicka, bo nom ucieko!“ — Nale wyście, że to soli ze sobom nie wziyni, to tyś ani tego z biedom wysiedzianego konicka nie hycyli. (*Długi śmiech*).

No! uwierzicie już teraz, że kobyła jojko znieśła? (*Śmiech*). Nie śmiejciez się telo, ba zaśpiywojcie, bo takmy się zjednali, że jak wam bajke opowiem, to mi śpiywać bedziecie.

MARYSIA.

Za te bajke to wam już godno zaśpiywać, bo my się telo uśmioli, że jaze brzuch boli. Zaśpiywojmy strykowi te o gróniak!

(*Śpiewają na cztery głosy*).

Chór mieszany.

Gró - nie mo - je! grónie, wy wy - so - kie

la - sy, Ka sie mi po - dzia - ły

mo - je do - wne ca - sy.

The musical score consists of two systems. Each system has a treble and a bass staff. The first system contains the lyrics 'la - sy, Ka sie mi po - dzia - ły'. The second system contains the lyrics 'mo - je do - wne ca - sy.' The music is written in a simple, folk-like style with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature.

Gronie moje gronie, wy wysokie lasy,
Ka sie mi podziały, moje downe casy.
Lesie mój, lesie mój, zielony mój lesie,
Kazdy parobeczek, piórko z ciebie niesie.
Nie jedna tu jedla, nie same tu smrecki,
Ka sie popodziejo hudobne dziywecki.

MATKA.

Widzym, ze na dziś mocie juz doś skubanio. Pozbiy-
rojcie dziywcynta piyrze, a zabowcie sie trohe! (*Dziew-
częta zbierają prędko pierze, chłopcy wynoszą stoły*).
Maryś! pozamiatoy izbe! (*Marysia zamiata*).

CHŁOPCY.

To, to, to mamusiu nasa!

FRANEK.

Hej! muzykanci! Wylażcie z konta, a zagrojdzie pod nogi!

WSZYSCY.

Grojdzie! a wesoło!

FRANEK.

Syknijcie sie dziewczki do tońca! Muzyka! Zacynać tam naszego lipnickiego!

Scena VI.

(Muzyka gra jedną zwrotkę, chór zaczyna śpiewać „Jesce jek“, a cztery pary tańczą lipnickiego):

Chór mieszany.

Jes - ce jek nie toń - cół od Zie -
Dej - ze Bo - ze seyń - ście na pir -

lo - nyk Świą - tek,
sy za - con - tek.

Jescejek nie tońcoł, dopiyró zacynom,
Dejze Boże scynścio, z tom śwarnom dziywecynom.
Jescejek nie tońcoł, od zielonyk świontek,
Dejze Boże scynście, na piyrso zocontek.
Jescejek nie tońcoł, z takom taniecnicom,
Jako ji pasuje, z tom cornom spodnicom.

KAROL.

Ej zgrzolek sie jak sie patrzy! (*Obciera się*). Kaze-
ście ta stryku! Pokiel nie odsapniemy, opowiydzciez
nom ta jesce co!

HERUD.

No to posiadocjie, bosie wom jaze z cupryn kurzi,
a jo wom zatela opowiy o nieboscyku starym rekto-
rze, jakose to w biydzie radziół.

WSZYSCY.

Opowiadocjie!

(*Z zaciekawieniem sluchaja bajki, przytakujac lub
gestykulujac, stosownie do treści*).

HERUD.

Mioł wiyecie duzo dzieci i babe, a niebardzo ik
mioł cym zywić, bo ta ani gruntu duzo nie było, a roki
wtedy tys takie były, ze ta i ludzie niy umiyrali, to ta
i dohodku nijakiego nie było. Zato pon farar był bo-
gaty. Mioł duzo krów, to ta mlyka na farze było doś.
Pon forar śpajzy nie mieli, ba w zokrastyji farsko gaź-
dzina zbiyrała mlyko. Kie rektor nie mioł co dać
dzieciom jeść, to sie jacy koło zokrastyji zakrynciół
i buh gorcek mlyka do domu i dzieci napos. Trwało
to doś długo, ze nik o tym nie wiedziół, ale na koniec

sposzrzegła sie gaŹdzino, ze ji ktosik mlyko wykrodo z zokrastyji. Poskardzyła sie panu fararowi, ze jakisik złodziej hodzi na mlyko. Pana farara to setnie ubodło, bo przecie doś sie ludzi naupomino, zeby po bozymu zyli, a tu na dodatek z zokrastyji mlyko pokradli. Wiera i spać nie mogli pon farar, tak ik to mierziało. Ledwo rania docekoł, bo sie tys kcioł komu poskarzyć ze swojego kłopotu. Nale komuz to powiedzieć, jak nie duchownyj osobie? Jacy Mso swiynto odprawiół, zaroz zawołał do siebie rektora i opowiało mu, ze jakisik złodziyj kradnie mu mlyko z zokrastyje i cy rzeke nie widziół kiedy kogo, coby sie koło zokrastyje krynciół? Rektora setny strach wzion, myśli se: „Jezus Maryjo! jak sie pon farar dowiy, to po hlebicku! Sruco mie z rektorstwa jak amyn w pociyrzu!“ Tej nocy zaś rektor nie społ od turbacyje, ba ozmyśłoł, co tu zrobić, zeby sie pon farar nie dowiedzieli, ze on mlyko kradnie. Rano baba sie go pyto: „Co ci, ześ taki zadumany?“ Ale o nicym babie nie pismoł, ba jacy dumoł i dumoł. Za pore dni był juz po starymu wesoly. Kie powiecerzali, dzieci i baba posły spać. Rektor pokrynciół sie na hwile po izbie i tys legnoł. Słuchał jacy, kiedy zaspio dzieci i baba. Kie sie upewniół, ze sytko tyngo spi — wykrod sie pocihutku z izby, i do roboty! Odemknoł se kościół, nanosiół patyków na środek i zacon świyntyk z ółtorzi zdejmować. Kie juz syścy byli na zymy, słożoł ogiyn i świyntyk do okoła ognia poustawioł. Poznosiół gorki z mlykiym ze zokrastyje, świntym hrubo śmietanom wargi wysmarowoł, a do rynki kazdymu doł

patyk ze spyrkom, coby se nad ogniy m piók. Teroz zamknól kościół i posel pana farara budzić. — Puko nieśmiało na okno, coby sie ksiynzycek nie przelynkli. Ale zeto pon farar juz starsi byli, to ta i spanie mieli lekkie. Niedośmioł syby dotknoć, a kšiondz juz przy oknie i wystawio głowe, ze co sie robi, cy rzeke do horego wołajo?

Rektor woło: „Ik miłość! Kieby racyli stanoć, bo haw w kościele pełno jakiegosik ludu. Polo se ogiyń i spyrkę pieko, a gorków z mlykiym pełno po ziymy“. Pon farar jaze podskocół, — łap rewerynde na siebie, korbac do gorzci i w dyrdy za rektorym do kościoła. Patrzyli nopiyrwi bez dziurke od kluca, ale kie pon farar uwidzieli jako ci ludzie śmietanom som zbabrani, nagwołt kościół otwiyroł i poza ławki pocihutku przikrod sie ku ludziom. I jak zacón walić korbacym na prawo, na lewo, to wycie dopiyro wtedy przestoł bić, kie uwidziół, ze połowa ludzi bez głowy. Som sie przerwioł, ze do takiego gniywu wpod i ze strahym obziyroł, kogo tys pozno miyndzy zabitymi. Przipatrzoł sie rzond po rzond, i skrzicoł: „Jezus Maryjo! Dy jo świntyk stłuk“. Hycioł sie za głowe i lamyncioł, ze jaze źle słuchać: „Co jo se teroz pocnym, kie sie i odpust zbłizo a świynci na trzopki pobici“. Jak na złość, św. Łukosa nobardzi stłuk, a to przecie nojwoznyiysy świynty w Lipnicy, bo patron i skond go tu teroz wzionść? Na odpust musi przecie być na ółtorzu! Rektorowi uluciyło sie nad ksiyndzym i zacón go pociesać: „Niekke sie juz nie markoco ik miłość! Kie sie juz

tak stało, to musymy se inacy poradzić, dyć od cegos mo cłek głowe na karku? Kie św. Łukosa nima, to stanym jo na główny ółtorz i bedym udawał świyn-tego“. Pon farar jaze oblapiół rektora, ze go z takiego kłopotu wybawiół.

W odpust od samiutkiego rania rektor stoł jak świynty na ółtorzu! Hociąż ta odpust w Lipnicy 18-go oktobra, ale jak sie ludzi napcho pełniutko do kościoła, to i muhy powyłazo ze spor i tno! Zacyny dokucać rektorowi, a tu nijako sie oganiać! Ale wiycie, jak mu nasiadały na nos i zacyny cionć, rektor mahnół rynkom i ześcigoł muhy. Dożrała to ktorosik baba i myślała se, ze sie hyba cud dzieje, ale nikomu nic nie godała.

Za hwile wyseł ksiondz na kozanice i zacon strąśnie pieknie godać. Św. Łukos stoł spokojnie, ale ocy hodziły mu na sytkie strony. Pożroł do pola, i uwidziół, ze spółnikowa świnią rzepe mu ryła. Żdzierzowoł sie jak móg, zeby nie krziknoć, ale o rzepe strąśnie sie mu rozhodziły, bo cóż bedzie dzieciom dawoł jeść, jak mu świnią rzepe pokwasi!? Żdzierzowoł sie pokiela móg, ale świnią ryła i ryła. I jak nie ryknół: „Jano! na idzies wyгнаć te świnię z rzepy, dyć mi sytko zryje!“ Ludzie sie obzierali na sytkie strony, kto krzicy i ze strachem sie przekonali, ze głos idzie od św. Łukosa. Zacyni miyndzy sobom septać, ze to nojwy-raźniyszy cud, bo przecie syšcy slyseli jako św. Łukos krzicoł z głównego ółtorza.

Na drugi dziyń pobożniysji ludzie poprzihodzili do kościoła i podnosiyli pobożnie ocy ku św. Łukosowi,

a tu św. Łukosa na ółtorzu nie było! Dopiero teraz się zrobiół rozgruh po całyj Orawie, jaki się to cud stoł w Lipnicy, że św. Łukos do nieba z ółtorza uciół. Lipnicanie zacyni radzić, że przecie bez św. Łukosa na ółtorzu nie może być, noi tak uradzili, że na głównym miejscu postawiono figure Matki Boskiej Różańcowej, a na som wiyrsyk dali św. Łukosa. Od tego casu tak wej wyziyro główny ółtorz w Lipnicy Wielkiej.

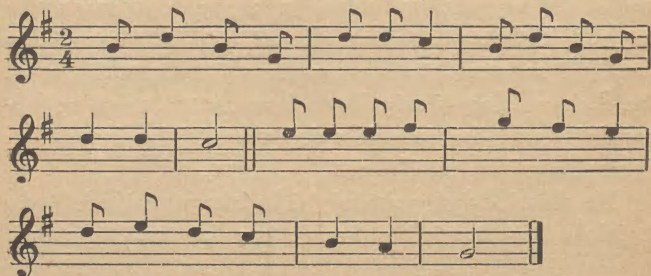
WICEK.

Dobrze tyś to teraz nastoło, że pon farar majo śpajze, to ta i mlyko teraz bezpiecne przed rektorym. Hej! ale północ się już zbliżyło, a ja jeszcze mało co tańcół. Pieroński mróz na polu, to rozruszajcież was muzykanci! Wyłaż tam Floryjon z basami, cisnym ci jakiś dudę do nik, a grojcie, bo szkoda czasu!

Scena VII.

(Muzyka gra, kilka par tańczy lipnickiego bez figur, reszta przytupuje nogami. — Po chwili przystępuje matka do muzyki i zabrania dalej grać).

Taniec.

MATKA.

Co chwila już północ, musicie skończyć z tańcami, bo jakby się pon farar dowiedzieli, zeście tak długo tańczyli, to wypomliby mi na kozaniu, a nie chciałyby mieć darymnej gwary. Piyrzi momy jeszcze dość, to zaś zostawimy na drugi raz!

WICEK.

Dy my się wam ta przeciwieć nie będziemy, ale na zakońcynie zatończymy się jeszcze takiego powolnego. (*Głaska matkę*). Nie przeciwcie się nom mamusiu nasa. — Muzyka! Zagrać tam rabcańsko!

(*Muzyka gra melodię „Cyja to...“, cztery pary tańczą rabcańską, a chór śpiewa*):

Chór mieszany.

Cy - ja to dziwy - na sto - i u - ko - mi - na

Mły - na - rzo - wa z końca biercie je do tań - ca.

Cyja to dziywcyzna, stoi u komina,
Młynarzowa z końca, biercie je do tońca.

Nima ci to nima, jako młynarecce,
Młynarka we wyrku, a monka w miarecce.

Nima ci to nima, jako młynarecce,
Hodzi koło kosa, biere po miarecce.

FRANEK.

No zabyrojmy sie spać. Bóg zapłać za sytko, a wy-
boćcie nom, jakmy ta duzo pokusowali. — Zostońcie
tu z Bogiem, a dej wom Panie Jezusie dobro noc!

(Wszyscy szykują się do odejścia).

WSZYSCY *(wychodzą)*:

Z Bogiem zostajcie, a dobro noc!

OJCIEC *(wyprowadza skubarki).*

Scynś vos ta Boze syćkik, a wom dziywcynta Bóg
zapłać, zeście skubły. Boze vos ta prowadź!

KURTYNA SPADA.

Nakładem „Związku Górali Spisza i Orawy“ ukazały się:

Emil Mika: „Pieśni orawskie“.

Emil Mika: „Sen bacy“.

Jarosław Leszczyński: „5 piosenek orawskich na 4 głosy
chór męski.

* * *

W przygotowaniu: „Piosenki spiskie“.

OMYŁKA DRUKU:

Str. 15, wiersz 12 od góry:

Zamiast: **Zacy** — ma być: **Jacy**

